

Asia: VN/28937/2021

Työryhmän mietintö pienten riita-asioiden menettelystä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Varsinais-Suomen kärjäoikeus kiittää tilaisuudesta saada lausua työryhmän mietinnöstä. Vaikka pyrkimys nykyistä kevyempien menettelytapojen säätämiseen on kannatettava, kärjäoikeus toteaa mietinnön herättävän seuraavia huolenaiheita.

Osa uuteen menettelyyn ohjautuvista asioista olisi varsin yksinkertaisia velkomusasioita, joissa todistelu on yleensä suppeata. Niihin ehdotettu menettely myös parhaiten sopisi. Toisaalta menettelyyn kuuluisi myös eri perusteilla ajettavia häätökanteita ja asuinhuoneiston vuokrasopimukseen perustuvia vahingonkorvauskanteita, joissa asianosaisten väitteitä ja todistelua voi olla runsaastikin. Kun tavoitteena olisi samalla kanteiden ajaminen ja niihin vastaaminen asianosaisten itsensä toimesta tai maallikoiden avustamina, tuomarin aineellisen prosessinjohtoon olisi oltava tavallista aktiivisempaa eikä ole käytännön kärjäoikeustyön näkökulmasta lainkaan selvää, että menettelystä tulisi tehokkaampaa siihen nähden, mitä mahdollisuuksia oikeudenkäymiskaaren säännökset jo nykyisin antavat asian käsittelijälle. Kriittisiä ehdotetun menettelyn kannalta ovat ainakin tilanteet, joissa aineellinen prosessinjohto kirjallisessa valmistelussa johtaa toistuviin rönsyileviin lausumiin asiaa selvitetessä tai joissa asiaansa itse hoitavat asianosaiset kutsutaan suoraan pääkäsittelyyn vailla käsitystä siitä, miten heidän kuuluisi jo tuota käsittelyä varten varautua todistelunsa esittämiseen. Maallikoiden ajamat pienet riita-asiat ovat kärjäoikeuden arvion ja kokemuksen mukaan tehokkaimmin käsiteltävissä ja saatettavissa pääkäsittelykuntoon tiiviillä yhteenvedolla ja aktiivisella prosessinjohtolla suullisessa valmisteluistunnossa.

Uuteen menettelyyn ohjautuisivat asiat, jotka nykyisin kuuluvat kärjänotaarien toimivaltaan ja myös käytännössä suurimmaksi osaksi jaetaan kärjäoikeuksissa heidän käsiteltävikseen. Kun asioiden tehokas käsittely jatkossa edellyttäisi kokenutta ja aktiivista prosessinjohtoa, sellaista ei voitaisi edellyttää kärjänotaareilta vaan asiat olisi jaettava nykyistä selvästi laajamittaisemmin

käräjätuomareiden ratkaistaviksi. Käräjänotaarit siten menettäisivät harjoitteluohjelmastaan sen asiaryhmän, jota käsitellessään he nykyisin pääsevät siviilioikeudellisissa asioissa todennäköisimmin harjaantumaan myös suullisen valmisteluistunnon ja pääkäsittelyn toimittamiseen. Vastaavasti jo muutoinkin kuormitetuille käräjätuomareille jaettaisiin lisää töitä, joihin ei näillä näkymin olisi välttämättä saatavissa tarvittavaa lisäresurssia.

Siltä osin, kuin kysymys on oikeudenkäyntiavustajien kelpoisuusehtojen keventämisestä, Varsinais-Suomen kärjäoikeus yhtyy siihen, mitä Itä-Uudenmaan kärjäoikeus on jo lausunut erityisen juridista koulutusta ja osaamista vailla olevan ammattiryhmän syntymisestä hoitamaan ihmisten pieniä riitoja.

Ilmanen Johanna

Varsinais-Suomen kärjäoikeus - Lausunnon ovat laatineet laamanni Tommi Vuorialho ja osaston johtaja, käräjätuomari Samuli Sillanpää